

Downloaded via the EU tax law app / web

Liidetud kohtuasjad C-393/04 ja C-41/05

Air Liquide Industries Belgium SA

versus

Ville de Seraing

ja

Province de Liège

(eelotsusetaotlused, mille on esitanud Cour d'appel de Liège ja Tribunal de première instance de Liège (Belgia))

Riigiabi – Mõiste – Kohalikest maksudest ja provintsimaksudest vabastamine – EÜ artikli 88 lõike 3 toime – Samaväärse toimega maksud – Riigimaksud

Kohtujurist A. Tizzano ettepanek, esitatud 30. märtsil 2006

Euroopa Kohtu otsus (teine koda), 15. juuni 2006

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Eelotsuse küsimused – Euroopa Kohtu pädevus – Piirid*

(EÜ artikkel 234)

2. *Riigiabi – Mõiste*

(EÜ artikli 87 lõige 1)

3. *Riigiabi – Abiprojektid – Keeld rakendada kavatsatud meetmeid enne komisjoni lõplikku otsust – Vahetu õigusmõju*

(EÜ artikkel 87 ja artikli 88 lõige 3)

4. *Kaupade vaba liikumine – Tollimaksud – Samaväärse toimega maksud – Asutamislepingu sätted*

5. *Kaupade vaba liikumine – Tollimaksud – Samaväärse toimega maksud – Mõiste*

(EÜ artikkel 25)

6. *Maksusätted – Riigimaks – Imporditud või eksporditud toodete ning samaväärsete kodumaiste toodete diskrimineerimise keeld*

(EÜ artikkel 90)

1. EÜ artiklis 234 sätestatud siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöös on Euroopa Kohtu ülesanne anda siseriiklikule kohtule vajalik vastus, mis võimaldab viimasel poolelioleva kohtuasja lahendada.

Siseriiklikul kohtul, kes asja menetleb, on pädevus kohtuasja eripärasid arvestades hinnata, kas kohtuotsuse tegemiseks on vaja eelotsust ja kas Euroopa Kohtule esitatud küsimustel on asjas tähtsust. Viimane võib siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest keelduda üksnes siis, kui on ilmselge, et taotletud ühenduse õiguse tõlgendusel puudub igasugune seos põhikohtuasja asjaolude või esemega.

(vt punktid 23 ja 24)

2. EÜ artikli 87 eesmärk on ennetada seda, et liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutaks ametiasutuse poolt ükskõik mis kujul antavad eelised, mis kahjustavad või ähvardavad kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist.

EÜ artikli 87 lõike 1 tingimused, mille alusel siseriiklik meede loetakse riigiabiks, on esiteks selle meetme rahastamine riigi poolt või riigi vahenditest, teiseks, ettevõtjale soodustuse andmine, kolmandaks, nimetatud meetme valikulisus ning neljandaks, mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele ja sellest tulenev konkurentsi moonutamine.

Mis puudutab esimest ja teist tingimust, siis abi mõiste on laiem kui toetuse mõiste, kuna hõlmab mitte ainult konkreetseid sooritusi nagu toetus, vaid ka meetmeid, mis ei ole toetused selle sõna kitsamas tähenduses, kuid mis erinevas vormis vähendavad ettevõtte eelarvel tavaliselt lasuvaid kulusi ja seetõttu sarnanevad toetustega nii oma iseloomult kui ka toimelt. Sellest tuleneb, et meede, millega ametiasutused annavad teatud ettevõtjatele maksuvabastuse, mis ei too küll kaasa riigi vahendite ülekandmist, ent asetab selle saajad soodsamasse rahalisse olukorda kui teised maksumaksjad, kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

Kolmanda tingimuse ehk kõnesolevate meetmete valikulise olemuse puhul ei saa maksusoodustusi, mida ei kohaldata kõikidele ettevõtjatele, kuid mida antakse üksnes teatavas valdkonnas tegutsevatele ettevõtjatele, käsitleda maksu- või majanduspoliitika üldmeetmetena.

Lõpuks, mis puudutab neljandat tingimust, mille kohaselt kõnealune meede mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, siis ei tule tõendada abi tegelikku mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele ja tegelikku konkurentsi moonutamist, vaid üksnes uurida, kas abi võib mõjutada seda kaubandust ja kahjustada konkurentsi. Eriti siis, kui liikmesriigi antud abi tugevdab ettevõtja olukorda ühendusesiseses kaubanduses teiste konkureerivate ettevõtjate suhtes, tuleb lugeda, et abi viimaseid mõjutab. Lisaks ei ole vajalik, et kasu saav ettevõtja ise osaleks ühendusesiseses kaubanduses. Viimasena, abi suhteline ebaolulisus või abi saava ettevõtja suhteliselt tagasihoidlik suurus ei välista iseenesest võimalust, et see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

Kui need neli tingimust on täidetud, võib kohalikust maksust või provintsimaksust vabastamist, mida antakse ainult maagaasijaamades kasutatavate mootorite osas, jättes kõrvale muude tööstusgaaside puhul kasutatavad mootorid, käsitleda riigiabina EÜ artikli 87 mõttes.

(vt punktid 27–36, 38, resolutiivosa punkt 1)

3. Vastavalt EÜ artikli 88 lõike 3 kolmandale lausele ei tohi liikmesriik rakendada kavatsatud meetmeid enne, kui need on tunnistanud ühisturuga kokkusobivateks.

Sellela seoses võib siseriikliku kohtu sekkumine riigiabi järelevalve süsteemi toimuda üksnes siis,

kui see tuleneb kohtupraktikas tunnustust leidnud riigiabi rakendamise keelu otsesest mõjust vastavalt EÜ artikli 88 lõike 3 kolmandale lausele. Siseriiklike ametiasutuste poolt abi rakendamise keelu võimaliku eiramise korral on õigussubjektide õiguste kaitse eelkõige siseriiklike kohtute ülesanne.

Kohtuliku kaitse tagamiseks võetud või võetavate meetmete osas peab siseriiklik kohus, nii abimeetmete rakendamist käsitlevate õigusaktide kehtivuse kui ka EÜ artikli 88 lõiget 3 eirates määratud rahalise abi tagastamise küsimustes, tegema kõik asjassepuutuvad järeldused sellise rikkumise osas, millele õigustatud isikud viitavad, vastavalt siseriiklikele menetlusnormidele.

Maksumaksjad ei saa siiski tugineda väitele, et teistele ettevõtjatele maksuvabastuse kohaldamine on riigiabi, kui nende endi eesmärk on vältida nimetatud maksu tasumist või saavutada selle tagasimaksmine, kuna isegi kui kõne all olev maksuvabastus kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 mõttes, ei mõjuta abi võimalik ebaseaduslikkus maksu enda seaduslikkust. EÜ artikli 88 lõike 3 viimane lause määratleb kohustuse, mille eesmärk on tagada, et abi ei antaks enne, kui komisjon on selle ühisturuga kokkusobivaks tunnistanud. Selle raames on siseriiklike kohtute pädevus peamiselt ennetava olemusega ega või minna kaugemale komisjoni volitustest, kui viimane teeb pärast põhjalikku kontrolli otsuse riigiabi seaduslikkuse kohta. Viimasena, lisaks sellele, et potentsiaalsete maksuvabastuse saajate ringi laiendamine teistele ettevõtjatele ei võimalda EÜ artikli 88 lõiget 3 rikkudes antud abi tagajärgi kõrvaldada, vaid vastupidi, see tooks kaasa nimetatud abi toime suurenemise, ei esine maksu ja sellest teatavate ettevõtjate kategooria vabastamise vahel mingisugust püsivat seost, kuna maksuvabastuse kohaldamine ning selle ulatus ei sõltu maksutulust.

(vt punktid 40–46, 48, resolutiivosa punkt 2)

4. Samaväärseid maksusid ja diskrimineerivaid maksusid puudutavaid asutamislepingu sätteid ei saa kohaldada koos, st asutamislepingu süsteemi kohaselt ei saa sama maks kuuluda üheaegselt neisse kahte kategooriasse.

(vt punkt 50)

5. Iga ühepoolset kehtestatud ükskõik kui väike rahaline kohustus, hoolimata selle nimetusest ja kohaldamise viisist, mis kehtib kaupade suhtes asjaolu tõttu, et neid toimetatakse üle piiri ja kui selle puhul ei ole ranges tähenduses tegemist tollimaksuga, kujutab endast EÜ artikli 25 tähenduses samaväärse toimega maksu.

Mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks, millega maksustatakse eelkõige mootorid, mida kasutatakse tööstusgaasi torustranspordiks väga kõrge rõhu all, ei kujuta endast EÜ artikli 25 mõttes samaväärse toimega maksu, kuna maksustatav teokoosseis tekib mootorite kasutamisest ja nende energiatarbimisest, sõltumata neis kasutatavast vedelkütusest või energiaallikast ja mitte üle piiri vedamisest, mistõttu puudub sellel igasugune seos kaupade ekspordi või impordiga.

(vt punktid 51, 53, 54, resolutiivosa punkt 3)

6. EÜ artikkel 90 täiendab asutamislepingu süsteemi kohaselt tollimaksude ja samaväärse toimega maksude kaotamisega seotud sätteid. Selle sätte eesmärk on tagada liikmesriikidevaheline kaupade vaba liikumine tavapära konkurentsitingimustes, kõrvaldades igasuguses vormis kaitse, mis võib kaasa tuua teistest liikmesriikidest pärit kaupadele diskrimineerivate riigimaksude kohaldamise.

Rahalised kohustused, mis on osa siseriiklikust üldisest maksusüsteemist, mida kohaldatakse teatavatele kaubakategooriatele objektiivsete kriteeriumide alusel ning vastava kauba päritolule või

sihtkohale vaatamata, kuuluvad EÜ artikli 90 alla.

Mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks, millega maksustatakse eelkõige mootorid, mida kasutatakse tööstusgaasi torustranspordiks väga kõrge rõhu all, ei kujuta endast diskrimineerivat riigimaksu EÜ artikli 90 mõttes, kuna sellega ei maksustata eksporditud või imporditud tooteid spetsiaalselt või diferentseeritult, kuna see maks on seotud tööstus-, kaubandus-, rahandus- või põllumajanduslike käitiste majandustegevusega ja mitte toodete kui sellistega, ja kuna kohaldatav maksuvabastus puudutab maagaasi transpordiks kasutatavaid mootoreid, mis ei tõenda piisavalt nimetatud maksu diskrimineerivat olemust seetõttu, et nimetatud gaas ei ole tööstusgaasiga analoogne või konkureeriv toode.

(vt punktid 55–59, resolutiivosa punkt 4)

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

15. juuni 2006(*)

Riigiabi – Mõiste – Kohalikest maksudest ja provintsimaksudest vabastamine – EÜ artikli 88 lõike 3 toime – Samaväärse toimega maksud – Riigimaksud

Liidetud kohtuasjades C-393/04 ja C-41/05,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Cour d'appel de Liège'i (C-393/04) ja Tribunal de première instance de Liège'i (C-41/05) (Belgia) 15. septembri 2004. aasta ja 24. jaanuari 2005. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 17. septembril 2004 ja 3. veebruaril 2005, menetlustes

Air Liquide Industries Belgium SA

versus

Ville de Seraing (C-393/04),

Province de Liège (C-41/05),

EUROOPA KOHUS (teine koda)

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud J. Makarczyk, R. Silva de Lapuerta (ettekandja), P. Kriš ja G. Arestis,

kohtujurist: A. Tizzano,

kohtusekretär: ametnik K. Sztranc,

arvestades kirjalikus menetluses ja 13. oktoobri 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Air Liquide Industries Belgium SA, esindajad: advokaadid P. De Bandt, H. Deckers ja G. Lienart,
 - ville de Seraing, esindajad: advokaadid J.-L. Gilissen, R. Ghods ja M.-P. Donea,
 - province de Liège, esindaja: advokaat C. Collard,
 - Belgia valitsus, esindaja: M. Wimmer,
 - Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: J.-P. Keppenne ja B. Stromsky,
- olles 30. märtsi 2006. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlused puudutavad riigiabi mõiste tõlgendamist ja võimalikke õiguslikke tagajärgi, mis sellise abi esinemise korral riiklikul tasandil võivad tekkida. Samuti puudutavad need samaväärse toimega maksu ja riigimaksu mõistete tõlgendamist.

2 Eelotsusetaotlused esitati ühelt poolt Air Liquide Industries Belgium SA (edaspidi „Air Liquide”) ja Seraing’i linna ning teiselt poolt Air Liquide Industries Belgium SA ja Liège’i provintsi vahelistes kohtuvaidlustes.

3 Air Liquide on tööstus- ja meditsiiniliste gaaside tootmisele ja transpordile spetsialiseerunud rahvusvaheline kontsern, mis pakub ka nendega seotud teenuseid. Täpsemalt öeldes tarnib Air Liquide hapnikku, lämmastikku, vesinikku ja mitmeid muid gaase mitmesugustes tegevusvaldkondades nagu terasetööstus ja rafineerimine, keemia või metallurgia, klaasi-, elektroonika-, paberi-, toiduainete- ja tervisetööstus või lennundus.

4 Air Liquide tagab eelkõige tööstusgaasi transpordi erinevatest Belgias, Prantsusmaal ja Madalmaades asuvatest tootmisettevõtetest nendes kolmes riigis asuvate klientideni. Transport on nimetatud riikides tagatud läbi väga kõrge rõhu all oleva jaotustorustiku, mis võimaldab varustada eelkõige terase- ja keemiatööstuspiirkondades asuvaid suurtarbijaid.

5 Jaotustorustiku varustamiseks kasutab Air Liquide Liège’i provintsis Seraing’i linna territooriumil asuvat tööstusgaaside tootmisüksust. See üksus hõlmab jaama, kus toimub gaasi survestamine.

Siseriiklik õiguslik raamistik

6 13. detsembril 1999 võttis Seraing’i linnavolikogu vastu määruse, millega kehtestati mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks. Selle määruse kohaselt kehtestatakse nimetatud linna territooriumil asuvatele tööstus-, kaubandus-, rahandus- või põllumajanduslikele käitistele igaaastane maks, mis tuleb tasuda rajatise või sellega seotud üksuste käitamisel kasutatavate mootorite pealt, sõltumata mootoris kasutatavast vedelkütusest või energiaallikast. Maksu summa on proportsionaalne kasutatava mootori võimsusega.

7 Selle määruse § 3 näeb ette teatud arvu juhtusid, mis toovad kaasa sellest maksust vabastamise. Selle paragrahvi üheksanda lõigu kohaselt on mootorivõimsuselt tasumisele kuuluvast maksust vabastatud maagaasi survejaamades kasutatavad mootorid, mis panevad tööle jaotustorustikus rõhku tekitavad kompressorid.

8 30. oktoobril 1998 ja 29. oktoobril 1999 võttis Liège'i provintsi volikogu vastu määruse, millega kehtestati mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks. See määrus kehtestab maksu, mis tuleb Liège'i provintstile igal aastal mootorite pealt tasuda, sõltumata viimastes kasutatavast vedelkütusest. Selle maksuga maksustatakse tööstus-, kaubandus-, rahandus- või põllumajanduslikud käitised ning mõned kutse- või käsitöölalad. See summa on proportsionaalne kasutatava mootori võimsusega.

9 Määruse § 5 näeb ette rea olukordi, mis annavad aluse sellest maksust vabastamisele. Nimetatud määruse § 5 lõike 2 alusel on mootorivõimsuselt tasumisele kuuluvast maksust vabastatud just maagaasi survejaamades kasutatavad mootorid, mis panevad tööle jaotustorustikus rõhku tekitavad kompressorid.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-393/04

10 Air Liquide sai 28. juunil 2000 väljavõtte Seraing'i linna maksuotsusest, milles palutakse tal 1999. aasta eest tasuda mootorivõimsuse maksu summas 41 275 757 Belgia franki (1 023 199,20 eurot).

11 22. septembril 2000 esitas Air Liquide nimetatud linna volikogule vaide, milles taotles selle maksu tasumise kohustusest vabastamist.

12 Seejärel esitas Air Liquide Tribunal de première instance de Liège'ile kaebuse, milles taotles tema vaide rahuldamata jätmise otsuse tühistamist. Selle kaebuse raames tugines ta mootorivõimsuse maksu diskrimineerivale iseloomule, mis on tingitud eelkõige maksuvabastusest, mida saavad maagaasi transportivad äriühingud, ja mida ta peab meelevaldseks.

13 Tribunal de première instance de Liège jättis nimetatud kaebuse põhjendamatusse tõttu rahuldamata.

14 Air Liquide kaebas selle otsuse edasi Cour d'appel de Liège'ile, kes otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas Euroopa Ühenduse asutamislepingu konsolideeritud versiooni artikli 87 mõistes tuleb riigiabina käsitleda mootorite võimsuselt tasumisele kuuluvast kohalikust maksust vabastamist, mis antakse ainult maagaasijaamades kasutatavate mootorite osas, jättes kõrvale muude tööstusgaaside puhul kasutatavad mootorid?“

Kohtuasi C-41/05

15 20. aprillil 2000 ja 9. mail 2001 saatis Liège'i provint Air Liquid'ile väljavõtte maksuotsusest, millega palus tal 1999. aasta majandusaasta eest tasuda mootorivõimsuse maksu 4 744 980 Belgia franki (117 624,98 eurot) ja 2000. aasta majandusaasta eest 2 403 360 Belgia franki (59 577,74 eurot).

16 26. juunil 2000 ja 23. juulil 2001 esitas Air Liquide Liège'i provintsi ametiasutustele vaided, milles taotles nimetatud maksu tasumise kohustusest vabastamist.

17 Kuna nimetatud vaided jäeti rahuldamata, esitas Air Liquide Tribunal de première instance de Liège'ile kaebuse, milles taotles nimetatud maksu tasumise kohustusest vabastamist ning enne 1999. aasta majandusaastat tasutud maksu tagasimaksmist summas 30 788 100 Belgia franki (763 217,06 eurot). Nimetatud kaebuse raames tugines ta mootorivõimsuse maksu diskrimineerivale iseloomule, mis on tingitud eelkõige maksuvabastusest, mida saavad maagaasi transportivad äriühingud, samuti selle maksu vastuolule EÜ asutamislepinguga.

18 Tribunal de première instance de Liège otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas Euroopa Ühenduse asutamislepingu konsolideeritud versiooni artikli 87 mõistes tuleb riigiabina käsitleda mootorite võimsuselt tasumisele kuuluvast provintsimaksust vabastamist, mis antakse ainult maagaasijaamades kasutatavate mootorite osas, jättes kõrvale muude tööstusgaaside puhul kasutatavad mootorid?

2. Kui vastus eelnevale küsimusele on jaatav, kas siis siseriiklik kohus, kes menetleb maksumaksja kaebust, kelle suhtes ei kohaldata mootori võimsuselt tasumisele kuuluvast provintsimaksust vabastamist, peaks maksumaksja sisse nõudnud ametiasutuselt selle maksumaksja kasuks välja mõistma juhul, kui ta tuvastab, et nii õiguslikult kui faktiliselt ei ole maksu sisse nõudnud ametiasutusel seda alust nõuda maksumaksjalt, kelle suhtes kohaldata mootori võimsuse pealt tasutavast provintsimaksust vabastamist?

3. Kas mootorivõimsuselt tasumisele kuuluvat maksu, millega maksustatakse mootoreid, mida kasutatakse tööstusgaasi torustranspordiks väga kõrge rõhu all, mille tarbeks on vaja luua survejaamu, tuleb käsitleda kui samaväärse toimega maksu, mis on keelatud asutamislepingu konsolideeritud versiooni artikli 25 ja sellele järgnevate artiklite kohaselt, kui ilmneb, et faktiliselt on provints või omavalitsusüksus selle sisse nõudnud tööstusliku gaasi transportimiselt väljaspool oma territoriaalseid piire, sellal kui maagaasi transport samadel tingimustel on sellest maksust vabastatud?

4. Kas mootorivõimsuselt tasutavat maksu, millega maksustatakse mootoreid, mida kasutatakse tööstusliku gaasi torustranspordiks väga kõrge rõhu all, mille tarbeks on vaja luua survejaamu, tuleb käsitleda kui riigimaksu, mis on keelatud asutamislepingu artikli 90 ja sellele järgnevate artiklite kohaselt, kui ilmneb, et maagaasi transport on sellest maksust vabastatud?

5) Eeldades, et vastus eelnevatele küsimustele on jaatav, siis kas maksumaksjal, kes on tasunud mootorivõimsuselt tasumisele kuuluvat maksu, on õigus nõuda selle tagasimaksmist alates 16. juulist 1992, s.o kuupäevast, mil kuulutati välja Legros' [jt] kohtuotsus?”

19 Euroopa Kohtu teise koja esimehe 21. juuli 2005. aasta määrusega on kohtuasjad C?393/04 ja C?41/05 suulise menetluse ja kohtuotsuse huvides liidetud.

Eelotsuse küsimused

Kohtuasjas C?393/04 esitatud küsimus ja kohtuasjas C?41/05 esitatud esimene küsimus

Küsimuste vastuvõetavus

20 Belgia valitsus ja Euroopa Ühenduste Komisjon väidavad, et need kaks küsimust on vastuvõetamatud, kuna isegi kui vastused neile küsimustele on jaatavad, ei mõjuta nad kuidagi

lahendust põhikohtuasjades, milles taotletakse vaidlusaluste maksude tagasimaksmist.

21 Belgia valitsus ja komisjon meenutavad, nagu tuleneb ka Euroopa Kohtu praktikast, et põhimõtteliselt ei või siseriiklik kohus, kellele on esitatud tasutud maksu tagasimaksmise taotlus, õigustatud isiku väidetavaid õigusi kaitsta, kuna rikuks seeläbi EÜ artikli 88 lõike 3 viimast lauset. Tagasimaksmine kujutaks endast uut ebaseaduslikku abi, mis just lisati esimesele ning samamoodi nagu iga teine siseriiklik ametiasutus on siseriiklik kohus kohustatud tegutsema ühenduse õigusega kooskõlas ja ei või seetõttu teha otsust, mis tähendaks teise ebaseadusliku abi andmist.

22 Sama valitsus ja komisjon leiavad, et isegi kui vaidlusaluseid maksuvabastusi tuleb vaadelda riigiabina, ei ole põhikohtuasja hageja keeldumine kõnealuse maksu tasumisest põhjendatud. Vastupidine oleks olukord vaid siis, kui need maksud kujutaks endast abimeetme rahastamise viisi ja kui nimetatud maksu tulud mõjutaks abisumma suurust. Käesolevas kohtuasjas ei vasta neile tingimusele ei maksuvabastuste kohaldamine ega nende ulatus.

23 Tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on EÜ artiklis 234 sätestatud siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöös Euroopa Kohtu ülesanne anda siseriiklikule kohtule vajalik vastus, mis võimaldab viimasel poolelioleva kohtuasja lahendada (vt 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C?334/95: Krüger, EKL 1997, lk I?4517, punkt 22, ja 28. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C?88/99: Roquette Frères, EKL 2000, lk I?10465, punkt 18).

24 Samuti tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on siseriiklikul kohtul, kes asja menetleb, pädevus kohtuasja eripärasid arvestades hinnata, kas kohtuotsuse tegemiseks on vaja eelotsust ja kas Euroopa Kohtule esitatud küsimustel on asjas tähtsust. Viimane võib siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest keelduda üksnes siis, kui on ilmselge, et taotletud ühenduse õiguse tõlgendusel puudub igasugune seos põhikohtuasja asjaolude või esemega (vt eelkõige 15. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C?421/97: Tarantik, EKL 1999, lk I?3633, punkt 33; 9. märtsi 2000. aasta otsus kohtuasjas C?437/97: EKW ja Wein & Co, EKL 2000, lk I?1157, punkt 52, ja 22. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C?390/99: Canal Satélite Digital, EKL 2002, lk I?607, punkt 19).

25 Põhikohtuasjade esemete osas tuleb märkida, nagu selgub ka kohtutoimikust ja aruteludest Euroopa Kohtus, eelkõige põhikohtuasja hageja antud selgitustest, et kui Air Liquide'i nõuete eesmärk oli saavutada vaidlustatud maksude tagasimaksmine, oli eesmärk seada ühtlasi kahtluse alla nende õigusnormide kehtivus, millega need maksud on kehtestatud.

26 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimustele vastata.

Nimetatud küsimustele antav vastus

27 Tuleb meenutada, et EÜ artikli 87 eesmärk on ennetada seda, et liikmesriikide vahelist kaubandust mõjutaks ametiasutuse poolt ükskõik mis kujul antavad eelised, mis kahjustavad või ähvardavad kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist (2. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 173/73: Itaalia vs. komisjon, EKL 1974, lk 709, punkt 26).

28 Järelikult tuleb põhikohtuasjas arutuse all olevaid maksuvabastusi uurida, lähtudes EÜ artikli 87 lõike 1 tingimustest, mille alusel siseriiklik meede loetakse riigiabiks: selle meetme rahastamine riigi poolt või riigi vahenditest, ettevõtjale soodustuse andmine, nimetatud meetme valikulisus ning mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele ja sellest tulenev konkurentsi moonutamine.

29 Mis puudutab esimest ja teist tingimust, siis tuleb meenutada, et väljakujunenud

kohtupraktika kohaselt on abi mõiste laiem kui toetuse mõiste, kuna hõlmab mitte ainult konkreetseid sooritusi nagu toetus, vaid ka meetmeid, mis ei ole toetused selle sõna kitsamas tähenduses, kuid mis erinevas vormis vähendavad ettevõtte eelarvel tavaliselt lasuvaid kulutusi ja seetõttu sarnanevad toetustega nii oma iseloomult kui ka toimelt (vt eelkõige 8. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C?143/99: Adria-Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, EKL 2001, lk I?8365, punkt 38; 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C?501/00: Hispaania vs. komisjon, EKL 2004, lk I?6717, punkt 90, ning 15. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C?66/02: Itaalia vs. komisjon, EKL 2005, lk I?10901, punkt 77).

30 Sellest tuleneb, et meede, millega ametiasutused annavad teatud ettevõtjatele maksuvabastuse, mis ei too küll kaasa riigi vahendite ülekandmist, ent asetab selle saajad soodsamasse rahalisse olukorda kui teised maksumaksjad, kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses (vt 15. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C?387/92: Banco Exterior de España, EKL 1994, lk I?877, punkt 14, ja 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C?222/04: Cassa di Risparmio di Firenze jt, EKL 2006, lk I?289, punkt 132).

31 Põhikohtuasjas arutuse all olevate meetmete valikulise olemuse ehk kolmanda tingimuse osas on selge, et asjaomaseid maksusoodustusi ei kohaldata kõikidele ettevõtjatele, vaid neid antakse teatavas valdkonnas tegutsevatele ettevõtjatele, nimelt neile, mis kasutavad maagaasi survejaamades mootoreid, millega pannakse tööle kompressorid, mis tekitavad jaotustorustikus vajaliku rõhu.

32 Kuna neid meetmeid ei kohaldata kõikidele ettevõtjatele, ei saa neid käsitleda maksu- või majanduspoliitika üldmeetmetena (vt eespool viidatud 15. detsembri 2005. aasta kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, punkt 99, ja 15. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C?148/04: Unicredito Italiano, EKL 2005, lk I?11137, punkt 49).

33 Riigiabina käsitlemise eelduseks oleva neljanda tingimusena sätestab EÜ artikli 87 lõige 1 asjaolu, et kõnealune meede mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi.

34 Selleks, et siseriiklikku meedet riigiabina käsitleda, ei tule kohtupraktika kohaselt tõendada abi tegelikku mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele ja tegelikku konkurentsimoontonutamist, vaid üksnes uurida, kas abi võib mõjutada seda kaubandust ja kahjustada konkurentsi (vt 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C?372/97: Itaalia vs. komisjon, EKL 2004, lk I?3679, punkt 44, ning eespool viidatud 15. detsembri 2005. aasta kohtuotsused Itaalia vs. komisjon, punkt 111, ja Unicredito Italiano, punkt 54).

35 Eriti siis, kui liikmesriigi antud abi tugevdab ettevõtja olukorda ühendusesiseses kaubanduses teiste konkureerivate ettevõtjate suhtes, tuleb lugeda, et abi viimaseid mõjutab. Lisaks ei ole vajalik, et kasu saav ettevõtja ise osaleks ühendusesiseses kaubanduses (vt eelkõige eespool viidatud 15. detsembri 2005. aasta kohtuotsused Itaalia vs. komisjon, punktid 115 ja 117, ning Unicredito Italiano, punktid 56 ja 58 ning viidatud kohtupraktika).

36 Viimasena, abi suhteline ebaolulisus või abi saava ettevõtja suhteliselt tagasihoidlik suurus ei välista iseenesest võimalust, et see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust (vt 14. septembri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C?278/92–C?280/92: Hispaania vs. komisjon, EKL 1994, lk I?4103, punkt 42).

37 Eelotsusetaotluse esitanud kohtute ülesanne on tuvastada eelnevate tõlgenduselementide valguses, kas põhikohtuasjades on tegemist riigiabiga.

38 Seega tuleb kohtuasjas C?393/04 esitatud küsimusele ja kohtuasjas C?41/05 esitatud

esimesele küsimusele vastata, et kohalikust maksust või provintsimaksust vabastamist, mis antakse ainult maagaasijaamades kasutatavate mootorite osas, jättes kõrvale muude tööstusgaaside puhul kasutatavad mootorid, võib käsitleda riigiabina EÜ artikli 87 mõttes. Eelotsusetaotluse esitanud kohtute ülesanne on hinnata, kas riigiabi olemasoluks vajalikud tingimused on täidetud.

Kohtuasjas C?41/05 esitatud teine küsimus

39 Selle küsimusega uurib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, millised on kõnealuse maksuvabastuse riigiabina käsitlemise õiguslikud tagajärjed ja sellise maksumaksja õigused, kes tasus maksu, millest teiste ettevõtjate vabastamine võib endast kujutada niisugust abi.

40 Sellele küsimusele vastamisel tuleb meenutada, et vastavalt EÜ artikli 88 lõike 3 kolmandale lausele ei tohi liikmesriik rakendada kavatsetud meetmeid enne, kui need on tunnistanud ühisturuga kokkusobivateks.

41 Sellega seoses on Euroopa Kohus otsustanud, et siseriikliku kohtu sekkumine riigiabi järelevalve süsteemi võib toimuda üksnes siis, kui see tuleneb kohtupraktikas tunnustust leidnud riigiabi rakendamise keelu otsesest mõjust vastavalt EÜ artikli 88 lõike 3 kolmandale lausele. Euroopa Kohus on eelkõige rõhutanud, et siseriiklike ametiasutuste poolt abi rakendamise keelu võimaliku eiramise korral on õigussubjektide õiguste kaitse siseriiklike kohtute ülesanne (vt 21. oktoobri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C?261/01 ja C?262/01: Van Calster jt, EKL 2003, lk I?12249, punkt 53).

42 Kohtuliku kaitse tagamiseks võetud või võetavate meetmete osas on Euroopa Kohus täpsustanud, et siseriiklik kohus peab nii abimeetmete rakendamist käsitlevate õigusaktide kehtivuse kui ka EÜ artikli 88 lõiget 3 eirates määratud rahalise abi tagastamise küsimustes tegema kõik asjassepuutuvad järeldused sellise rikkumise osas, millele õigustatud isikud viitavad, vastavalt siseriiklikele menetlusnormidele (vt 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C?354/90: Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, EKL 1991, lk I?5505, punkt 12, ja 13. jaanuari 2005. aasta otsus kohtuasjas C?174/02: Streekgewest, EKL 2005, lk I?85, punkt 17).

43 Euroopa Kohus on veel leidnud, et maksumaksjad ei saa tugineda väitele, et teistele ettevõtjatele maksuvabastuse kohaldamine on riigiabi, kui nende endi eesmärk on vältida nimetatud maksu tasumist (vt 20. septembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C?390/98: Banks, EKL 2001, lk I?6117, punkt 80). Sellest järeldub, et isegi kui põhikohtuasjas kõne all olev maksuvabastus kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 mõttes, ei mõjuta abi võimalik ebaseaduslikkus maksu enda seaduslikkust.

44 EÜ artikli 88 lõike 3 viimane lause määratleb kohustuse, mille eesmärk on tagada, et abi ei antaks enne, kui komisjon on selle ühisturuga kokkusobivaks tunnistanud. Selle raames on siseriiklike kohtute pädevus peamiselt ennetava olemusega ega või minna kaugemale komisjoni volitustest, kui viimane teeb pärast põhjalikku kontrolli otsuse riigiabi seaduslikkuse kohta.

45 Viimasena tuleb täheldada, et potentsiaalsete maksuvabastuse saajate ringi laiendamine teistele ettevõtjatele ei võimalda EÜ artikli 88 lõiget 3 rikkudes antud abi tagajärgi kõrvaldada, vaid vastupidi, see tooks kaasa nimetatud abi toime suurenemise.

46 Olukord oleks teine siis, kui maks ja ettenähtud maksuvabastus moodustaksid abimeetme lahutamatu osa. Selleks, et maksu saaks käsitleda abimeetme lahutamatu osana, peab asjaomase siseriikliku õiguse alusel olema maksu ja antava abi vahel kindlasti selline püsiv seos,

kus maksutulud on tingimata ette nähtud antava abi rahastamiseks ja mõjutavad otseselt antava abi suurust ning järelkult ka hinnangut selle abi kokkusobivuse kohta ühisturuga (vt eespool viidatud kohtuotsus Streekgewest, punkt 26, ja 27. oktoobri 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C?266/04–C?270/04, C?276/04 ja C?321/04–C?325/04: Casino France jt, EKL 2005, lk I?9481, punkt 40). Igal juhul ei esine maksu ja sellest maksust teatud ettevõtjate kategooria vabastamise vahel mingisugust püsivat seost. Maksuvabastuse kohaldamine ning selle ulatus ei sõltu maksutulust (vt eespool viidatud kohtuotsused Streekgewest, punkt 28, ja Casino France jt, punkt 41).

47 On teada, et põhikohtuasjas mootorivõimsuselt tasumisele kuuluva maksu ja selle kohta ettenähtud maksuvabastuste vahel sellist seost ei ole tuvastatud.

48 Järelkult tuleb kohtuasjas C?41/05 esitatud teisele küsimusele vastata, et sellise maksuvabastuse, nagu põhikohtuasjas kõne all olev maksuvabastus, võimalik ebaseaduslikkus, arvestades ühenduse õigust riigiabi valdkonnas, ei saa mõjutada maksu enda seaduslikkust, nii et seda maksu tasuma kohustatud ettevõtjad ei saa siseriiklikes kohtutes tugineda väitele, et maksuvabastuse andmine on ebaseaduslik, selleks, et ise vältida nimetatud maksu tasumist või saavutada selle tagasimaksmine.

Kohtuasjas C?41/05 esitatud kolmas ja neljas küsimus

– Esialgused märkused

49 Eelotsusetaotluse esitanud kohus uurib kolmanda ja neljanda küsimusega seda, kas mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks võib endast kujutada impordi- ja eksporditollimaksudega samaväärse toimega maksu EÜ artikli 25 mõttes või EÜ artikliga 90 keelatud diskrimineerivat riigimaksu.

50 Kõigepealt tuleb meenutada, et samaväärseid maksusid ja diskrimineerivaid maksusid puudutavaid asutamislepingu sätteid ei saa kohaldada koos, st asutamislepingu süsteemi kohaselt ei saa sama maks kuuluda üheaegselt neisse kahte kategooriasse (vt 2. augusti 1993. aasta otsus kohtuasjas C?266/91: Celbi, EKL 1993, lk I?4337, punkt 9).

– Kolmas küsimus

51 Tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kujutab iga ühepoolset kehtestatud ükskõik kui väike rahaline kohustus, hoolimata selle nimetusest ja kohaldamise viisist, mis kehtib kaupade suhtes asjaolu tõttu, et neid toimetatakse üle piiri ja kui selle puhul ei ole ranges tähenduses tegemist tollimaksuga, endast EÜ artikli 25 tähenduses samaväärse toimega maksu (vt 17. septembri 1997. aasta otsus kohtuasjas C?347/95: UCAL, EKL 1997, lk I?4911, punkt 18; 9. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C?72/03: Carbonati Apuani, EKL 2004, lk I?8027, punkt 20, ja 8. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C?293/02: Jersey Produce Marketing Organisation, EKL 2005, lk I?9543, punkt 55).

52 Arvestades seda määratlust ja seoses põhikohtuasjas kõne all oleva maksu iseloomulike tunnustega tuleb sedastada, et, nagu selgub ka Euroopa Kohtus toimunud arutelust, maksustatakse selle maksuga eelkõige isikuid, kes kasutavad mootoreid tööstusgaasi torutranspordiks väga kõrge rõhu all, mis eeldab survejaamade olemasolu. Lisaks puudutab see maks suurt hulka tööstustegevusi, mis hõlmavad nende mootorite kasutamist.

53 Järelikult tekib maksustatav teokoosseis mootorite kasutamisest ja nende energiatarbimisest, sõltumata neis kasutatavast vedelkütusest või energiaallikast. Kuna nimetatud maksu ei võeta üle piiri vedamiselt, puudub sellel igasugune seos kaupade ekspordi või impordiga.

54 Seega tuleb kohtuasjas C-41/05 esitatud kolmandale küsimusele vastata, et mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks, millega maksustatakse eelkõige mootorid, mida kasutatakse tööstusgaasi torutranspordiks väga kõrge rõhu all, ei kujuta endast samaväärse toimega maksu EÜ artikli 25 mõttes.

– Neljas küsimus

55 Nagu Euroopa Kohus on juba märkinud, täiendab EÜ artikkel 90 asutamislepingu süsteemi kohaselt tollimaksude ja samaväärse toimega maksude kaotamisega seotud sätteid. Selle sätte eesmärk on tagada liikmesriikide vaheline kaupade vaba liikumine tavapärastes konkurentsitingimustes, kõrvaldades igasuguses vormis kaitse, mis võib kaasa tuua teistest liikmesriikidest pärit kaupadele diskrimineerivate riigimaksude kohaldamise (27. veebruari 1980. aasta otsused kohtuasjades 168/78: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 1980, lk 347, punkt 4; 169/78: komisjon vs. Itaalia, EKL 1980, lk 385, punkt 4, ja 171/78: komisjon vs. Taani, EKL 1980, punkt 4).

56 Tuleb lisada, et rahalised kohustused, mis on osa siseriiklikust üldisest maksusüsteemist, mida kohaldatakse teatavatele kaubakategooriatele objektiivsete kriteeriumide alusel ning vastava kauba päritolule või sihtkohale vaatamata, kuuluvad EÜ artikli 90 alla (vt eelkõige 3. veebruari 1981. aasta otsus kohtuasjas 90/79: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 1981, lk 283, punkt 14; 16. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas C-163/90: Legros jt, EKL 1992, lk I-4625, punkt 11, ja 16. detsembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-17/91: Lornoy jt, EKL 1992, lk I-6523, punkt 19).

57 Seoses põhikohtuasjas kõne all oleva mootorivõimsuselt tasumisele kuuluva maksuga tuleb märkida, et sellega ei maksustata eksporditud või imporditud tooteid spetsiaalselt või diferentseeritult, kuna see maks on seotud tööstus-, kaubandus-, rahandus- või põllumajanduslike käitiste majandustegevusega ja mitte toodete kui sellistega.

58 Muu hulgas tuleb ära märkida, et asjaolu, et kohaldatav maksuvabastus puudutab maagaasi transpordiks kasutatavaid mootoreid, ei tõenda piisavalt nimetatud maksu diskrimineerivat olemust, kuna, nagu tuleneb ka Euroopa Kohtus toimunud arutelust, ei nähtu, et nimetatud gaas oleks tööstusgaasiga analoogne või konkureeriv toode.

59 Seega tuleb neljandale küsimusele vastata, et mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks, millega maksustatakse eelkõige mootorid, mida kasutatakse tööstusgaasi torutranspordiks väga kõrge rõhu all, ei kujuta endast diskrimineerivat riigimaksu EÜ artikli 90 mõttes.

60 Võttes arvesse kohtuasjas C-41/05 esitatud kolmandale ja neljandale küsimusele antud vastuseid, ei ole vaja vastata selles kohtuasjas esitatud viiendale küsimusele.

Kohtukulud

61 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega kaasnenud kohtukulud, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Kohalikust maksust või provintsimaksust vabastamist, mida antakse ainult maagaasijaamades kasutatavate mootorite osas, jättes kõrvale muude tööstusgaaside puhul kasutatavad mootorid, võib käsitleda riigiabina EÜ artikli 87 mõttes.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtute ülesanne on hinnata, kas riigiabi olemasoluks vajalikud tingimused on täidetud.

2. Sellise maksuvabastuse, nagu põhikohtuasjas kõne all olev maksuvabastus, võimalik ebaseaduslikkus, arvestades ühenduse õigust riigiabi valdkonnas, ei saa mõjutada maksu enda seaduslikkust, nii et seda maksu tasuma kohustatud ettevõtjad ei saa siseriiklikes kohtutes tugineda väitele, et maksuvabastuse andmine on ebaseaduslik, selleks, et ise vältida nimetatud maksu tasumist või saavutada selle tagasimaksmine.

3. Mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks, millega maksustatakse eelkõige mootorid, mida kasutatakse tööstusgaasi torutranspordiks väga kõrge rõhu all, ei kujuta endast EÜ artikli 25 mõttes samaväärse toimega maksu.

4. Mootorivõimsuselt tasumisele kuuluv maks, millega maksustatakse eelkõige mootorid, mida kasutatakse tööstusgaasi torutranspordiks väga kõrge rõhu all, ei kujuta endast diskrimineerivat riigimaksu EÜ artikli 90 mõttes.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.